

Bildningsförvaltningen
Kristofer Fagerström
Ylva Embler

Utbildningsnämnden 2023-06-14

Återkallande av godkännande för fristående förskola (S2H) - Skattkistan

Ärendet

Förslag föreligger att återkalla godkännande att bedriva den fristående förskolan Skattkistan i Danderyds kommun. Bildningsförvaltningen har genomfört tillsynsbesök vid förskolan och även förelagt huvudman att åtgärda brister. De brister som påtalats visar på missförhållanden som på ett allvarligt sätt rubbar förutsättningarna för verksamheten att fortsätta.

Bildningsförvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämndens beslut

Utbildningsnämnden återkallar, med stöd av 26 kap. 13 § skollagen huvudmannen S2H:s (556692-5334) godkännande att bedriva fristående förskola, Skattkistans förskola (BUN 2011/0204, 2011/0255)

Godkännanden återkallas från och med den 1 augusti 2023. S2H har, enligt 8 kap. 21 § skollagen, från och med den 1 augusti 2023 inte rätt till bidrag för barn placerade vid Skattkistans förskola.

Paragrafen justeras omedelbart.

Bakgrund

2011 fattade dåvarande Barn- och utbildningsnämnden i Danderyds kommun beslut om att förnya godkännanden och rätt till bidrag till fristående förskolor i kommunen.¹ Idala förskola, sedermera Skattkistans förskola², gavs godkännande för att bedriva förskola med 35 barn (Dnr 2011/0204).

För åren 2015-2019 fick S2H AB i egenskap av huvudman (hädanefter förkortat "HM") för Idala förskola/Skattkistans förskola följande förelägganden:

År	Dnr	Huvudsaklig kritik/brist
2015	Bun 2015/0382	Avsaknad av legitimerad förskollärare
2015	Bun 2015/0545	Otydligt ledarskap på förskolan. HM har inte haft kontroll över hur det vardagliga arbetet fungerar på förskolan. HM föreläggs att adressera bland annat brister i barnsäkerhet,

¹ De förnyade godkännandena avsåg ersätta tidigare auktorisation.

² Idala förskola bytte namn till Skattkistans förskola 2018.

Datum
2023-06-13**Diarienummer**
UN 2023/0652Bildningsförvaltningen
Kristofer Fagerström
Ylva Embler

		miljön för de yngre barnen, värdegrund hos pedagoger et cetera.
2017	BUN 2017/0484	Avsaknad av legitimerad förskollärare
2018	UN 2018/0538	

Utöver ovan listade förelägganden noterade bildningsförvaltningen följande dokumentation för åren 2015-2019:

År	Diarienummer	Huvudsakligt innehåll
2015	BUN 2015/0472	Våga Visa ³ :rapport. Kritik avseende bristfälligt pedagogiskt ledarskap, pedagogernas förhållningssätt gentemot barnen, lokalers utformning et cetera.
2018	UN 2018/0479	Våga Visa:rapport. Kritik avseende hur verksamheten organiseras. Brister i aktiviteter, rutiner och omsorgssituationer et cetera.
2018	UN 2019/0131	Vårdnadshavare framför klagomål mot bristfällande kontinuitet i förskollärollen på enheten.

Bildningsförvaltningens utredning

Danderyds kommun beslutar om godkännande för enskild huvudman att bedriva fristående förskola i kommunen, enligt 2 kap 5 § skollagen (2010:800).

Enligt 26 kap.13 § skollagen kan ett godkännande återkallas om ett föreläggande, enligt samma kapitel 10§⁴, inte följts och missförhållanden vid förskolan är allvarliga.

Av förarbeten till skollagen framgår att med hänsyn till att ett beslut om återkallelse är mycket ingripande för både huvudmannen och barnen kan ett sådant beslut bara komma i fråga vid missförhållanden som på ett allvarligt sätt rubbar förutsättningarna för verksamheten.⁵

³ Med Våga Visa avses ett kommunövergripande samarbete mellan ett antal Stockholmskommuner. Samarbetet inbegrep bland annat enhetsobservationer där ett antal utsända tjänstemän observerade olika enheter och sammanställde sina synpunkter i en rapport.

⁴ En tillsynsmyndighet får förelägga en huvudman som enligt skollagen står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten eller, i fråga om enskild huvudman, de villkor som gäller för godkännandet eller beslutet om rätt till bidrag.

⁵ Prop 2009/10:165 s 900

Bildningsförvaltningen
Kristofer Fagerström
Ylva Embler

Bildningsförvaltningens bedömning

I oktober 2022 mottog bildningsförvaltningen (hädanefter ”BF”) klagomål från en vårdnadshavare på Skattkistans förskola. Klagomålen handlade primärt om barnsäkerhetsaspekter, till exempel bristande tillsyn av barn och upprepade fysiska konflikter mellan barnen. Vårdnadshavare framförde också klagomål om att förskolan, trots upprepade påminnelser, underlåtit att informera om förskolans arbete i förhållande till läroplanens mål och innehåll.

BF genomförde en riktad tillsyn av Skattkistans förskola. Den riktade tillsynen skedde i form av två oannonserade besök på förskolan den 25 oktober 2022 och den 18 november 2022.

8 kapitlet 2 § skollagen – Huvudmannens ansvar för utbildningen

I 8 kap. 2 § skollagen stadgas att ”*Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet*”

Efter genomförd tillsyn gjorde BF bedömningen att förskolan tydligt brister i att erbjuda barnen en trygg och säker omsorg. Bristerna noterades inom följande områden:

- Planering och säkerhetsrutiner vid utflykter
- Utomhusmiljön (förskolgården) på förskolan
- Inomhusmiljön på förskolan
- Barntillsyn
- Förebyggande och hantering av konflikter mellan barnen

Förskolans utflykter genomfördes inte på ett säkert sätt. Bland annat gick en personal i väg ensam och korsade en bilväg med en småbarnsgrupp (4 barn) utan mobiltelefon och första hjälpen-väska. Detta trots att två ordinarie personal och två praktikanter fanns att tillgå. En annan barngrupp (storbarnsgrupp) gick på utflykt i en närbelägen skog. Barnen hade felmärkta västar (fel förskola) på sig med felaktiga telefonnummer. Vidare genomfördes utflykten på ett sätt som ledde till ett upprepat antal verbala och fysiska konflikter mellan barnen. Vid ett tillfälle noterades hur en personal (praktikant) skrek åt ett barn och föste barnet fysiskt åt sidan.

BF noterade att det fanns vassa, rostiga och trasiga föremål på förskolgården, till exempel ett antal trasiga utemöbler, en grill med vassa kanter och en braskamin. Föremål som medförde en risk för skador i barnens fria lek.

BF observerade att ett antal barn lämnades utomhus helt utan tillsyn när de lekte på en för årstiden mycket hal bergsknalle. Vid en eventuell olycka fanns det ingen personal i närheten som hade kunde hanterat situationen.

Inomhus noterades olåsta medicinskåp och olåsta ventilationsutrymmen. Därtill noterades att samtliga dörrar var olåsta så att barnen hade fritt

Bildningsförvaltningen
Kristofer Fagerström
Ylva Embler

tillträde till diverse förrådsutrymmen som var fullt belamrade med möblemang och andra föremål. I kombination med bristfällig tillsyn var detta en allvarlig säkerhetsbrist vid en eventuell brand och utrymning. BF noterade också att fallskydd saknades för skötbord (ca 50 cm glapp mellan skötbord och vägg). Vid blöjbyten fanns en uppenbar risk för att ett barn skulle falla av skötbordet ner på golvet.

Med anledning av påpekade brister utfärdade utbildningsnämnden (delegationsbeslut) den 25 oktober 2022 ett föreläggande mot HM (UN 2022/1099). Av föreläggandet följde att huvudmannen skulle upprätta en handlingsplan med identifierade åtgärder som avsåg avhjälpa påtalade brister. HM inkom en handlingsplan i december 2022.

Vid återbesök på förskola den 6 december 2022 och den 28 mars 2023 konstaterade BF att majoriteterna av åtgärderna i handlingsplanen antingen inte var genomförda i praktiken alternativt inte hade haft avsedd effekt för att avhjälpa påtalade brister.

BF noterade under återbesöken bland annat:

- Olåsta dörrar vid olika förråds- och ventilationsutrymmen.
- Oförankrade väggskåp. Ett skåp tippade på ett barn.
- Trasiga möbler som medförde risk för fallolyckor i inomhusmiljön.

8 kapitlet 8 § skollagen – Barngrupperna och miljön

I 8 kap. 8 § skollagen anges att ”**Huvudmannen ska se till att barngrupperna har en lämplig sammansättning och storlek och att barnen även i övrigt erbjuds en god miljö**”.

Under de ovan angivna besöken 2022 och 2023 noterades följande nya brister hos Skattkistans förskola:

- En smutsig, stökig och ostrukturerad inomhusmiljö
- En låg inomhustemperatur

Vid besöken noterade BF att förskolans pedagogiska miljö (leksaker, läromedel m.m) hade en mycket bristfällig ordning och struktur, vilket gjorde att verksamheten inte kan sägas utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet (se skollagen 8 kap. § 2). På småbarnsavdelningen var miljön mycket smutsig med kvarglömd disk och skärbräde, skräp på golvet, trasor på golvet, utdragna stolar och smutsigt matbord. I barnens lekrum återfanns en trasig säng, smutsiga möbler, och utslängda leksaker på golvet. Miljön bidrog inte till att omsorg, utveckling och lärande bildade en helhet.

Av läroplan för förskolan (lpfö 18) följer att det är rektors ansvar (kapitel 2.8) som pedagogisk ledare och chef, att inom givna ramar tillse att förskollärare ges förutsättningar att ansvara för undervisningen. Det är också rektors ansvar att se till att en god och tillgänglig miljö utformas, med tillgång till såväl digitala som analoga lärverktyg.

Bildningsförvaltningen
Kristofer Fagerström
Ylva Embler

I samtal med personal på förskolan framkommer att rektor inte har gett förskollärare förutsättningar att planera, genomföra och följa upp undervisningen. Förskollärare har, trots upprepade uppmaningar till rektor, inte fått tillgång till en dator som behövs för att kunna planera och utvärdera undervisningen. Förskollärare har inte heller getts tillräcklig tid till planering, genomförande och uppföljning av undervisningen då förskolans övriga personal (barnskötare) skickats till huvudmannens andra förskolor för att täcka upp för sjukfrånvaro vid dessa enheter. Konsekvensen av detta har blivit att förskollärare har behövt vara i barngrupp hela tiden utan att få möjlighet till planering, genomförande och uppföljning av undervisning. Det går inte att ange exakt hur mycket tid en förskollärare ska ha för planering och uppföljning av undervisning, och skollagen anger inte heller någon exakt vägledning om detta, men det är viktigt att poängtera att det är huvudmannens ansvar att se till att förskollärare har rätt förutsättningar för att kunna ansvara för och bedriva undervisningen. Den planering, för- och efterarbete och utveckling av undervisningen, som behövs för det professionella uppdrag förskolläraren förväntas utföra, ska alltså hinnas med under arbetstid, vilket inte har varit fallet hos Skattkistans förskola.

Av läroplanen för förskolan följer också att det är förskollärares ansvar (kapitel 2.7) att ”utveckla pedagogiskt innehåll och miljöer som inspirerar till utveckling och lärande och som utmanar och stimulerar barnens intresse och nyfikenhet samt håller kvar deras uppmärksamhet.” Förskollärare på Skattkistans förskola har inte utvecklat pedagogiskt innehåll och miljöer som inspirerar till utveckling och lärande. Den pedagogiska miljön var vid BF:s samtliga besök ostrukturerad och ostimulerande för barnens intresse och nyfikenhet. Det fanns få om ens några synliga exempel på att barnen får ”utveckla sin förmåga att kommunicera, dokumentera och förmedla upplevelser, erfarenheter, idéer och tankar med hjälp av olika uttrycksformer” (lpfö 18 2.2 ”Omsorg, utveckling och lärande”). Då det har saknats digitala verktyg på förskolan fanns heller ingen möjlighet att låta varje barn ”använda digitala verktyg på ett sätt som stimulerar utveckling och lärande”. BF har under samtliga besök sett få exempel på att arbetslaget utmanar barnens nyfikenhet och förståelse för språk och kommunikation samt för matematik, naturvetenskap och teknik (lpfö 18 2.2 ”Omsorg, utveckling och lärande”).

2 kapitlet 9 § skollagen – Ledning av utbildningen (rektor)

Av 2 kap. 9 § skollagen följer att ”**Det pedagogiska arbetet vid en förskole- eller skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas**”. I skollagen finns visserligen inte krav på att rektor alltid ska närvara fysiskt på sin enhet men det noteras att rektor på Skattkistans förskola vid tillsynsbesöken – såväl anmälda som oanmälda – varit mycket svår att få tag på. Av samtal med anställd personal framgår att personalen inte ges tillräckligt stöd och rätt förutsättningar i det dagliga arbetet med barnen. Personal uppger att rektor inte ägnar tid åt det

Bildningsförvaltningen
Kristofer Fagerström
Ylva Embler

pedagogiska arbetet i tillräcklig utsträckning – rektor sköter i stället materiella och administrativa sysslor i verksamheten. I samtal med BF framkommer att rektor inte har tillräcklig närvaro i den dagliga pedagogiska verksamheten på enheten. Då rektors närvaro i den dagliga verksamheten, arbetet i barngrupp, inte är reglerat i skollagen är det svårt att fastställa en exakt närvarotid, men givet enhetens stora brister i det pedagogiska arbetet hade rektor sannolikt behövt närvara ca 1 - 2 timmar varje förmiddag och 1-2 timmar varje eftermiddag för att leda och samordna utbildningen vid enheten.

2 kapitlet 10 § skollagen – Ledning av utbildning (rektor)

2 kap. 10 § skollagen lyder: ”**Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov**”. En förutsättning för att rektor ska kunna fördela resurser inom enheten efter barnens förutsättningar och behov är att rektor är närvarande och aktivt tar del av verksamheten. Under BF tillsynsbesök noteras såväl i samtal med förskolans personal som i samtal med rektor att hen inte har tillräcklig kännedom om verksamheten för att kunna göra en ändamålsenlig fördelning av resurser inom enheten.

Motivering för återkallande av godkännande

Huvudman för förskolan Skattkistan i Danderyds kommun (S2H) har inte, efter föreläggande, åtgärdat brister avseende varken pedagogisk ledning och styrning eller barnsäkerhet. Bristerna är genomgående för alla avdelningar och så omfattande att verksamheten inte kan fortsätta

Bildningsförvaltningen bedömer att S2H saknar faktisk möjlighet att åtgärda bristerna och att de brister som påtalats visar på missförhållanden som på ett allvarligt sätt rubbar förutsättningarna för verksamheten att fortsätta. Därigenom föreligger grund för att återkalla godkännandet.

Konsekvenser för barn och unga

Att återkalla ett godkännande för en förskola är ett stort ingripande som kan ge negativa konsekvenser för barnen. Att låta barnen fortsatt få ta del av en utbildning som sammantaget sett (se ovan) uppvisar en mängd olika brister ger dock betydligt större negativa konsekvenser för barnen. Dels utsätts barnen för onödiga säkerhetsrisker som bedöms allvarliga, dels berövas barnen sin rätt till en god utbildning i förskolan vilket ger barnen sämre förutsättningar i det fortsatta lärandet som tar vid i förskoleklass och grundskola.

Danderyds kommun (kommunala och fristående förskolor) kommer kunna erbjuda barnen på Skattkistans förskola plats på närbelägna förskolor.

Datum
2023-06-13**Diarienummer**
UN 2023/0652

Bildningsförvaltningen
Kristofer Fagerström
Ylva Embler

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet om återkallande medför inga direkta ekonomiska konsekvenser för Danderyds kommun.

Kent Henningson
Bildningsdirektör

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Återkallande av godkännande för fristående förskola (S2H) - Skattkistan

Expedieras
S2H inkl besvärshänvisning